

KOTITEOLLISUUS- TUOTANTO JA MARKKINOINTI

■ Elämme keskellä tavararunsausta. Kauppapoliittiset liittymät ovat tehneet mahdolliseksi eri puolilta maailmaa tuotettujen tavaroiden saannin. Ostajalle ei enää myydä sillä perusteella, että jokin tuote on tehty Ranskassa, Englannissa tai Suomessa. Ratkaisuun vaikuttavat useimmiten hinta, laatu, usein myös muotoilu. Henkilökohtaiset vaatimukset sanelevat, mikä niistä lopulta johtaa ostopäätökseen. Siksi on yllättävää, että tämän tehdasvalmisteisen yltäkylläisyyden keskellä käsin valmistettujen kotiteollisuustuotteiden kysyntä on jatkuvasti nousussa.

Nyt valitetaan, että niitä erilaisia — tehdasvalmisteisista poikkeavia tuotteita ei ole riittävästi tarjolla. Kotiteollisuustuotteet eivät ole helposti löydettäviä.

Mistä tämä johtuu?

Meillä saa vuosittain kotiteollisen peruskoulutuksen noin 2800 henkeä. Lisäksi kotiteollisuusjärjestöt suorittavat yhteistyössä koulujen kanssa varsin huomattavaa perus- ja jatkokoulutusta. Viime vuonna oli erilaisilla kotiteollisuusyhdistysten järjestämällä kursseilla yhteensä 7263 kurssilaisista ja kurssityöpäiviä kertyi vuoden mittaan 96518. Tiedämme myös, että koulutusta on annettu useiden vuosikymmenien ajan. Mihin sitten taito joutuu?

On selvää, ettei mitenkään voida aliarvioida sitä taloudellista hyötyä mikä itse valmistaa saavutetaan. Valitettavasti vain ei voida laskelmin ja suoranaisin numeroin osoittaa näin saavutettua kansantaloudellista hyötyä.

Mutta olisiko toisaalta niin, että on liian vähän tarjottu oppilaille mahdollisuutta ajatella itsenäisen yrittäjän

vapaata mutta myös vastuullista leipäpuuta. Ehkä on liian vähän puhuttu siitä, että kotiteollisuus voi olla myös ammatti, niin kuin se on esimerkiksi Ruotsissa tai Norjassa. Siellä esim. tinakirjonnantekijä tai ammattitaitoinen puuseppä on arvostettu ammattilainen, kuten Norjassa kotiteollisuuskäräjillä käyneet saattoivat todeta.

Miksi meillä ei ole kotiteollisuustyötä arvostettu samalla tavoin kuin esimerkiksi juuri Ruotsissa, jossa sikäläisestä »hemslojdista» puhuu asiantuntemuksella ja innolla jokainen yleensä asioita aktiivisesti seuraava. Hemslojd kuuluu osana hyvään kasvatukseen, sitä esitellään ylpeydellä vieraille. Ja kuitenkin meitä pitäisi imarrella, että Ruotsi pitää nimenomaan suomalaista kotiteollisuutta esikuvanaan, ja sieltä tullaan opintomatalle Suomeen. Liekö sitten ruoho vihreämpää aidan toisella puolella?

Kotiteollisuuden arvostus on tärkeä kysymys. Kannattaa pohtia miten jokainen meistä voisi vaikuttaa asian myönteiseen kehittymiseen. On lähdeittävä tosiasia, että oman ammatin arvostaminen ja toisaalta yleisen hyväksymisen saaminen on kaiken

työnteon ja työn ilon alkuvoimana. Ainoastaan itse ammatista kiinnostuneina saadaan myös muut mukaan, ja varmasti oma suhtautuminen peilautuu takaisin ohjattavista. Yleinen arvostus vaikuttaa ehkä yllättävän paljon myös ammatin valinnassa.

Tällä hetkellä kotiteollisuus tuntuu kiinnostavan erikoisesti laajalti matkustaneita henkilöitä, opiskelijoita ja meillä vierailevia matkailijoita. Ehkä monien maiden tuotteiden vertailu on osoittanut, että suomalaisessa kotiteollisuudessa on sitä omalaatuisuutta ja erilaisuutta mitä toivoisimme siinä parhaimmillaan olevan. Riippuu jokaisen kiinnostuksesta ja uskosta oman työnsä kannattavuuteen pystyykö kotiteollisuus jatkuvasti tarjoamaan hyvää ja nykyajan ihmiselle nyky-kotiin sopivia kotiteollisuustuotteita.

Ja tärkeintä, pystytäänkö riittävästi valmistamaan ja myymään näitä tuotteita. Tällä hetkellä on tilanne monien esineiden kohdalla se, ettei suuria tilauksia kyetä toimittamaan.

Tänä työttömyyden aikana meillä ei kuitenkaan liene varaa jäädä odottamaan Japanissa valmistettujen suomalaisten kotiteollisuustuotteiden markkinoillemme saapumista.

Tämä ei ole mitään kauhumaalautta, vaan näin on todella jo tapahtunutkin, suomalaisia malleja on valmistettu ja myyty muihin maihin ja ideasta mahdollisesti saatu valuutta on mennyt muille.

Tekijöiden kouluttaminen, mallien suunnittelu, töiden valmistaminen, kontrolli ja markkinointi ovat niin laajoja ja monitahoisia asioita, ettei niiden hoitaminen liene yksityisin voimin mahdollista. Asian eteenpäin vieminen tarvitsee oppilaitosten ja järjestöjen entistä tiiviimpää yhteistyötä. Kukaan ei pysty hoitamaan näin laajaa kenttää yksin, mutta yhteisvoimin on ennenkin saatu ihmeitä aikaan. Meille on ehkä tarpeellista nähdä, että vasta koneisto, jossa jokainen osa liittyy saumattomasti toiseen, muodostaa kokonaisuuden ja samalla takaa kaikkien hyvinvoinnin.

On selvää, ettei koko koneiston käynnistäminen yhtä aikaa ja täydellä teholla ole mahdollista. On löydettävä oikeat eteenpäinpääsy- ja yhteistyömahdollisuudet.

Kotiteollisuusoppilaitokset antavat

teoreettisen peruskoulutuksen. Jos ajattelemme kotiteollisuustyön harjoittamista ammattina, tarvitaan tämän teoreettisen opetuksen lisäksi ammattiharjoittelua ja mahdollisesti myös jatkokursseja. Näiden järjestäminen kuuluisi nähdäkseni lähinnä järjestöjen tehtäviin, kuitenkin niin, että järjestöillä olisi mahdollisuus tarvittaessa saada kouluilta tukea.

Kaiken tuotannon perustana on hyvät työntekijät. Myös kotiteollisuuden mallikysymys on aina ajankohtainen. Kotiteollisuus tarvitsee jatkuvasti taiteilijoiden suunnittelemaa sekä tekstiilien että puutöiden malleja.

Toisaalta kotiteollisuuden lähtökohdat ovat toiset kuin taideteollisuuden. Kotiteollisuushan lähtee käytötarkoituksesta ja materiaalista. Näistä aineksista pyritään sitten luomaan kunkin kauden mukaisia ja tyyllisiä tuotteita. Taideteollisuudessa kaunis muoto tai värit voivat olla tärkeimpiä, taideteollisuus on usein myös kokeilevampaa ja leikkisämpää kuin kotiteollisuus.

Kotiteollisuustuotteita ostavat vaa-

tivat laatutuotteita. Ei liene edes taroituksenmukaista valmistaa käsin ala-arvoista tavaraa, koska hyviä tehdasvalmisteita on saatavilla.

Kotiteollisuustuotannon laadun ohjaamiseen tähtää myös Kotiteollisuuden keskusliiton nyt juuri vireillä oleva tavaramerkin suunnittelu. Tavaramerkin toivomme vähitellen toimivan eräänlaisena kotiteollisuuden takuumerkinä. Toivomme myös, että se auttaisi kotiteollisuustuotteiden myynnin ohjaamista sellaisiin liikkeisiin, jotka esittelevät ja tuntevat kiinnostusta käsin valmistettujen tuotteiden myyntiin.

Kaikkien näiden asioiden eteenpäin viemiseksi tarvitaan mielestäni koko kotiteollisuuden PR-kampanja. Kampanja, joka olisi yhtäaikaan käynnissä kotiteollisuusoppilaitoksissa ja järjestöissä. Voidaan ehkä harkita kotiteollisuuden open -doors- päiviä, niin, että kotiteollisuus antaisi kaikkien asiasta kiinnostuneiden tulla katsomaan mitä kotiteollisuus tekee nyt ja miten se haluaa kehittyä tämän päivän ihmistä palvelemaan.

KYLLIKKI HÄMÄLÄINEN